

N:o 15.

Ank. till Riksd. kansli den 23 mars 1905, kl. 2 e. m.

Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 6, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående upprättandet af sammandrag af de räkenskaper, hvilkas granskning tillkommer kyrkostämman.

Till utskottet har hänvisats en i Andra Kammaren af herr *K. H. G. von Schéele* väckt motion, n:o 19, hvori motionären hemställer, det Riksdagen ville i underdånig skrifvelse anhålla, att ordalydelsen i kungl. skrifvelsen den 30 december 1874 måtte erhålla följande ändrade lydelse: »Sammandraget af de räkenskaper, hvilkas granskning tillkommer kyrkostämman, skall så i stad som å landet uppgöras af ordföranden i nämnda stämman eller, där särskild kassaförvaltare är utsedd, af denne, och senast» etc.

För motiveringen hänvisas till motionen; och vill utskottet i anslutning till denna blott anföra följande:

att genom ofvan omförmälda kungl. skrifvelse af den 30 december 1874 kyrkoherden i församlingen hade sig ålagdt att uppgöra sammandrag af kyrkostämmans räkenskaper enligt särskildt, af kungl. statistiska centralbyrån upprättadt formulär;

att vid tiden för bemälda kungl. skrifvelses tillkomst kyrkoherden var såsom kyrkostämmans ordförande själfskrifven att omhänderhafva alla kassor, äfvensom kyrkans och skolans medel i öfrigt, men att genom lagen rörande kyrko- och skolråd den 30 november 1900 detta förhållande ändrats därhän, att kyrko- och skolrådet numera skall för hvarje år inom eller utom sig utse en kassaförvaltare;

att i sistnämnda lag visserligen ej förekomme någon bestämmelse angående kyrko- och skolräkenskapernas förande, men att såsom motiv för lagens utfärdande likväl funnes anfördt, att kyrkoherdarna med de för dem ständigt ökade göromålen, i synnerhet i de större pastoraten, »kunde med stöd af en dylik förändring blifva af med kassabestyren;» samt slutligen,

att fall inträffat, då på grund af kungl. skrifvelsen den 30 december 1874 och kyrkostämmoförordningens § 33 enligt lydelsen den 30 november 1900 den af kyrko- och skolrådet utsedde kassaförvaltaren vägrat både att uppgöra räkenskaperna och det på desamma grundade sammandraget.

Att sist berörda missförhållande inträffat, bevisar ett exempel från ett af de större pastoraten i Strängnäs stift, där kassaförvaltaren endast presenterat en ofullständig kassakladd med begäran, att kyrkoherden på grund däraf skulle uppgöra räkenskapssammandraget. Då kyrkoherden besvarade sig häröfver hos Konungens befallningshafvande, blef han vid vite ålagd att inom åtta dagar efter af föreläggandet erhållen del ingifva ifrågavarande redogörelse. Öfver detta åläggande anfördes därefter besvär hos Kungl. Maj:t, i anledning hvaraf kyrkostämmans yttrande inforrades, hvarvid stämman förklarade sig, i likhet med hvad som af klaganden anförts uti de inlämnade besvären, anse, att »den person, som omhänderhar kassan, också är den lämpligaste, som kan uppgöra räkenskaper och på dessa grundade sammandrag, men att uti detta särskilda fallet, då lagen af den 30 november 1900 icke talar om någon skyldighet för kassaförvaltaren att uppgöra räkenskaper, det torde tillkomma ordföranden att uppgöra det nu ifrågavarande sammandraget, till dess nyssnämnda lagrum kan blifva ändradt och förtydligadt.» Kungl. Maj:t fann ej heller skäl att i Konungens befallningshafvandes utslag göra ändring.

Om än fördelen af att här ifrågavarande räkenskapssammandrag uppgöres af en ansvarig ämbetsinnehafvare icke lär kunna bestridas, så låter det sig å andra sidan knappast förnekas, att det förhållande, som motionären åsyftat att få undanröjdt, i viss mening innebär en oegentlighet. Med lagen den 30 november 1900 afsågs ju obestriddligen att bereda kyrkoherdarna en lättnad i deras arbete, men som bestämmelsen rörande förändret af kyrkans och skolans räkenskaper i 31 § af kungl. förordningen om kyrkostämma m. m. den 21 mars 1862 visat sig så föga effektiv, att, enligt ett af statistiska centralbyrån afgifvet och vid detta betänkande fogadt utlåtande (se bil. 1), inemot 400 anmärknings-

skrifvelser behöft för hvarje år aflåtas rörande oriktigheter i räkenskaps-sammandragen, hvilka oriktigheter enligt regeln berott på fel i de uppgjorda räkenskaperna, och som dessutom ofvanberörda lag af den 30 november 1900 synes på sina ställen hafva så tolkats, att den utsedde kassaförvaltaren icke vore skyldig föra ordentlig räkenskap öfver kyrkans och skolans inkomster och utgifter, utan att denna skyldighet likaväl som skyldigheten att uppgöra det statistiska sammandraget af räkenskaperna fortfarande åläge ordföranden i kyrkostämman, så torde kyrkoherdarnas möda och besvär helt visst i många fall hafva kommit att ökas i stället för att minskas genom berörda lagbestämmelse.

Utskottet finner sig ock i detta sammanhang böra erinra därom, att ofvanbemälda kungl. skrifvelse den 30 december 1874 äfven bestämmer, att sammandraget af de räkenskaper, hvilka granskas å landet af kommunalstämma och i stad af stadsfullmäktige, skall uppgöras å landet af ordföranden i kommunalstämma och i stad af ordföranden i stadsfullmäktige, men att Kungl. Maj:t i nådig skrifvelse till chefen för statistiska centralbyrån den 12 november 1875 på förekommen anledning förordnat, att, »därest ordföranden i kommunalstämma eller stadsfullmäktige ser sig förhindrad fullgöra nämnda föreskrift, han äger att före den 1 april hvarje år därom göra anmälan hos kommunalstämma eller stadsfullmäktige, som i sådant fall hafva att draga försorg om sammandragets upprättande och aflämnande inom föreskrifven tid». (Se bil. 2.) På grund af denna föreskrift är sålunda ordförande i kommunalstämma och stadsfullmäktige berättigad att under vissa förhållanden afsäga sig skyldigheten att upprätta det ifrågavarande sammandraget. Att en dylik rättighet skulle vara förmenad ordförande i kyrkostämma synes, enligt utskottets uppfattning, icke vara med billighet och rättvisa öfverensstämmande, och detta så mycket mindre, som kyrkoherdarna, särskildt i de mera folkrika församlingarna, äro öfverhopade med en mängd andra göromål, som i hög grad taga deras tid i anspråk. Mången gång kan det dessutom vara icke blott tidsödande, utan äfven med stora svårigheter förenadt att på grund af en annan persons med mer eller mindre sakkunskap förda kassaräkning uppgöra ett tillförlitligt räkenskapssammandrag.

Utskottet anser därför, att det skulle vara rätt och fördelaktigt, om kommunalstämmans och kyrkostämmans ordförande i det fall, hvarom här är fråga, kunde göras likställda. Denna utskottets åsikt vinner också stöd i ofvan omnämnda, af statistiska centralbyrån till utskottet afgifna utlåtande.

Å andra sidan vill utskottet emellertid icke underlåta att framhålla, hurusom äfven vissa betänkligheter kunna anföras mot att befria kyrkoherdarna från deras nuvarande skyldighet att uppgöra sammandrag af kyrkostämmas räkenskaper. Uti dessa räkenskaper ingå nämligen icke blott kyrkans och skolans medel, utan tillika löne-medel till prästerskap och kyrkobetjäning, inkomster af testamenten, gåfvor, kollekter, stamböcker m. m. Äfven om kyrko- och skolråd utsett en särskild kassaförvaltare, förekommer ej sällan, särskildt i stora församlingar, att en helt annan person än denne kassaförvaltare får uppdrag att utdebitera och uppbära aflöningen till prästerskapet. Och hvad kyrkobetjäningens löne-medel beträffar, så uppbäras de på landsbygden af kommunalnämnden. I dessa fall måste alltså kassaförvaltaren i sitt sammandrag redogöra för medel, dem andra personer uppburit eller haft att förvalta, hvilket onekligen också får betraktas som en oegentlighet. Dessutom måste man taga hänsyn till att i många församlingar, särskildt i städerna, kyrkoråd och skolråd icke äro gemensamma, vid hvilket förhållande de jämväl kunna hafva utsett sina särskilda kassaförvaltare. Lämpligheten af att då, såsom blifvit föreslaget i ofvanberörda skrifvelse från statistiska centralbyrån, uppdraga åt den ene af dessa kassaförvaltare att upprätta och inom behörig tid aflämna sammandraget af räkenskaperna, synes utskottet tvifvelaktig, emedan därigenom icke annat skulle vinnas, än att svårigheten att upprätta sammandrag af en annans räkenskap öfverflyttades från kyrkoherden på den i hans ställe utsedde kassaförvaltaren, något som emellertid å andra sidan skulle kunna undvikas, därest sammandrag finge uppgöras särskildt öfver kyrkans och särskildt öfver skolans räkenskaper.

Enär skäl alltså kunna anföras både för och mot det lämpliga uti att helt och hållet befria ordförande i kyrkostämman från den honom enligt nådiga brefvet den 30 december 1874 åliggande skyldighet i afseendet å upprättande af sammandrag af de räkenskaper, som granskas af kyrkostämman, men utskottet icke kan annat än finna hufvudsyftet med motionärens framställning, nämligen att, där annan kassaförvaltare blifvit utsedd, kyrkoherdarna måtte kunna befrias från allt arbete med kyrkans och skolans kassor och räkenskaper, af behofvet påkalladt, så anser utskottet för sin del en närmare utredning af den i motionen berörda frågan vara erforderlig, hvarvid då på samma gång skulle kunna tagas under ompröfning, huruvida icke för undvikande af de svårigheter, som skulle uppstå, därest, af skäl som ofvan nämnts, tvenne kassaförvaltare

blifvit utsedde, särskilda sammandrag borde uppgöras öfver kyrkans och öfver skolans räkenskaper.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får utskottet därför hemställa,

att Andra Kammararen ville för sin del besluta, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta verkställa utredning, i hvad mån och under hvilka förhållanden ordförande i kyrkostämma må kunna befrias från den honom enligt nådiga brefvet den 30 december 1874 åliggande skyldighet att uppgöra sammandrag af de räkenskaper, hvilkas granskning tillkommer kyrkostämma, samt därefter utfärda de föreskrifter, hvartill utredningen må kunna gifva anledning.

Stockholm den 23 mars 1905.

På utskottets vägnar:

RICH. WAWRINSKY.

*Bil. 1.**Till Riksdagens Andra Kammares andra tillfälliga utskott.*

Genom kungl. ecklesiastikdepartementets ämbetsskrivelse af den 17 sistlidne februari anbefalld att till utskottet inkomma med betänkande i anledning af en inom Riksdagen väckt motion angående upprättandet af sammandrag af de räkenskaper, hvilkas granskning tillkommer kyrkostämman, får kungl. statistiska centralbyrån anföra följande.

Den i nådiga brevet den 30 december 1874 meddelade föreskriften, att det sammandrag af räkenskaper, granskade å kyrkostämman, som till centralbyrån årligen afgifves, skall uppgöras af ordföranden i nämnda stämman, synes sluta sig till de sedan äldre tider gällande bestämmelserna om kyrkoherdens befattning med och ansvar för kyrkans medel samt häraf betingade räkenskaps- och redovisningsskyldighet. Genom tillämpningen af lagen den 30 november 1900, som stadgar, att kyrkoråd och skolråd skola för hvarje år inom eller utom sig utse en kassaförvaltare, har förhållandet härutinnan i ej oväsentlig mån förändrats. Visserligen påbjuder ej nämnda lag, att den sålunda utsedde kassaförvaltaren tillika skall föra räkenskaper, men då vederbörande kyrkoråd och skolråd äro skyldiga att för alla af dem förvaltade medel afgifva redovisning inför kyrkostämman, och då väl meningen aldrig kunnat vara, att kassaförvaltaren skulle likställas med en bankinrättning, med hvilken kyrko- och skolråden hafva giro-räkning, så torde det få anses själfklart, att den, som är kassaförvaltare och sålunda uppbär och utbetalar penningar, äfven skall föra de till dessa inkomster och utgifter hörande räkenskaper.

Om frågan, hvilka svårigheter visat sig förefinnas för kyrkostämmans ordförande att upprätta det ifrågavarande sammandraget af kyrko- och skolräkenskaperna, skall besvaras, torde till en början få erinras, att om ock de till statistiska centralbyrån inkomna sammandragen icke visa, att

sammanförandet af inkomsts- och utgiftsposterna till ett sammandrag föranledt några olägenheter för kyrkostämmans ordförande, framgår däraf ingalunda, att icke sammandragets upprättande varit förenadt med många olägenheter och svårigheter. Att döma nämligen af de anmärkningskrifvelser rörande räkenskapssammandrag, som utgått till kyrkostämmeordförandena och hvilkas antal under de senare åren tämligen konstant plägat uppgå till inemot 400 för hvarje år, hafva de flesta anmärkningar hänfört sig till dels den å rad. 5 af sammandragsblanketten, hvaraf ett exemplar härmed bilägges, förekommande posten influtna utskylder, utdebiterade på fyrktalet, och dels de å raderna 33, 34, 65 och 82—84 meddelade uppgifter om skulderna. Hvad beträffar de i dessa hänseenden anmärkta felaktigheterna, synas de hafva inkommit i sammandraget enligt regeln på den grund, att kyrkostämmans ordförande själf emottagit felaktiga uppgifter. En rättelse härutinnan skulle han dock enligt centralbyråns uppfattning lätt kunna vinna därmed, att han öfvade kritik på de uppgifter, som andra meddela honom. Den å blankettens 4:e sida under anm. 8 intagna debiteringsgrunden har, såsom synes, i fyra kolumner uppgifter å fyrktalet och antal öre pr fyrk, och då är det ju en mycket enkel räkneoperation att utröna, huruvida summan af dessa utdebiterade penningar och det för rad. 5 meddelade inkomstbeloppet stå i ett rimligt förhållande till hvarandra. På samma sätt bör det icke vara förenadt med några svårigheter att, då han känner det näst föregående årets skuldsumma (rad. 84) och den under redogörelseåret skedda ökningen (raderna 33 och 34) samt minskningen (rad. 65) af skulderna, angifva skulderna vid sistnämnda års slut (rad. 84).

Det torde icke heller vara olägenheter af sådan beskaffenhet, som motionen velat afhjälpa, utan väl hellre de, som äro förknippade med den öfriga kassaräkningens många poster, hvilka för sammandraget måste sammanföras under vissa rubriker.

Till underhjälpande af detta arbete är sist å blankettens 4:e sida införd en anvisning att så ordna bokföringen, att i journalen eller kassaboken upplägges ett särskildt konto för hvad som i sammandraget skall redovisas å samma rad. Denna tanke är med en annan uppställning utförd å bilagda, af enskild man utgifna räkenskapsblanketter för kyrkas och skolas inkomster och utgifter, och finnas de till salu. Det undgår visserligen icke centralbyråns uppmärksamhet, att kolumnerna i dessa blanketter för kronor och öre äro väl smala, men om blanketterna i öfrigt anses bättre tjäna ändamålet än den nyssnämnda anvisningen om särskilda

konti, så torde blanketterna lätteligen kunna delas i tu, en för inkomster och en för utgifter, hvilket ju blott är en åtgärd af ringa ekonomisk betydelse. Och då en »kassakladd» icke är liktydig med en räkenskap, samt då den ofvanför angifna anordningen af bokföringen icke kräver några större insikter i ämnet, men bereder tillfälle att när som helst kunna kontrollera kassa och anslags användning och tillräcklighet, så torde en sådan eller likartad bokföring icke böra anses såsom en oskäligen fordran på kassaförvaltaren. Af det i motionen anförda fallet vill det ock synas, att kassaförvaltaren icke fört ordentliga räkenskaper, utan endast företett en mer eller mindre ofullständig uppgift å de genom verifikationerna angifna summorna.

Om kyrkostämmans ordförande fått upprätta sin räkenskap på det sätt han själf velat och han därvid ställt det obekvämt för sig med afseende på sammandraget, så må han ju skylla sig själf för de olägenheter, som han särskildt åsamkat sig, men obilligt måste det anses vara, att han skall upprätta sammandrag af en annans räkenskap, hvars uppställning han icke godkänner eller icke förstår och som kan vara så oredigt och ofullständigt eller ock så inveckladt förd, att den af kyrkostämmans ordförande kräver ett särskildt betungande arbete, och detta stundom af den art, att det äfven ifrån den synpunkten sedt icke rimligtvis kan fordras af honom.

Ett medel att afhjälpa den nu nämnda oegentligheten är i hufvudsak angifvet i motionen, nämligen genom öfverflyttning af sammandragets upprättande från kyrkostämmans ordförande till kassaförvaltaren. Att, på sätt motionen föreslår, en skrifvelse i ämnet till Kungl. Maj:t skulle böra afse en *ändring* af den ifrågavarande bestämmelsen om sammandraget i kungl. brefvet den 30 december 1874, torde enligt statistiska centralbyråns uppfattning icke vara mera erforderligt än i fråga om de ock i 1874 års nådiga bref anbefallda sammandrag af de räkenskaper, som granskas af kommunalstämma. Då nämligen i kungl. brefvet den 12 november 1875 förordnas, »att, därest ordföranden i kommunalstämma eller hos stadsfullmäktige ser sig förhindrad fullgöra» den i 1874 års nådiga bref angående sammandraget meddelade »föreskrift, han äger att före den 1 april hvarje år därom göra anmälan hos kommunalstämman eller stadsfullmäktige, som i sådant fall hafva att draga försorg om sammandragets upprättande och aflämnande inom föreskrifven tid», så vill det synas centralbyrån, att en något likartad förklaring af Kungl. Maj:t i afseende på sammandraget af de räkenskaper, som granskas af kyrko-

stämma, skulle kunna fylla motionens syfte. Alldeles sammanfallande äro dock icke förhållandena med de båda sammandragen. Dessa skola vara aflämnade före den 15 juni, och då kommunalstämman kan vid *mars*-sammanträdet utse den, som skall upprätta sammandraget, har denne en tid af ett par månader för att fullgöra uppdraget, men skulle på samma sätt kyrkostämman vid *majs*-sammanträdet utse den, som skall upprätta sammandraget, blir tiden för knapp. Det torde därför vara lämpligt, att kyrkostämman vid decembersammanträdet fattade beslut om sammandraget af det löpande årets räkenskaper.

Kommunalstämma och stadsfullmäktige kunna lämna uppdraget åt hvilken som helst, och så kunde ju äfven kyrkostämman förfara, men lämpligast torde väl dock vara, att, då kassaförvaltare finnes, denne ock får uppdraget att upprätta sammandraget.

En annan omständighet är den, att kyrkorådet och skolrådet kunna hafva utsett hvaradera sin kassaförvaltare. Frågan är då, om dessa skola upprätta hvar sitt sammandrag eller om deras räkenskaper skola hopbringas till ett enda sammandrag. Det förra synes visserligen vara den enklaste åtgärden, men om det ock är den bästa, kan vara mycket tvifvelaktigt. Äro de båda sammandragen färdiga, så är ju en sammanarbetning af dem i själfva verket blott dels en hopläggning af vissa poster och dels ett mekaniskt öfverförande af sammandragens siffror till en gemensam handling. Fränsedt de omständigheterna, att båda räkenskaperna granskas af samma kyrkostämma och att de fastställda formulären skulle påfordra en omarbetning och nya göras gällande samt att det nu afhandlade sammandragsarbetet, som, fördeladt på inemot 2,500 församlingar, väl icke kan vara nämnvärdt betungande för enhvar af dessa, skulle hopas på statistiska centralbyrån, anser ämbetsverket, att den lilla besparing af arbete, som genom skilda sammandrag skulle uppstå för kyrkostämmans vederbörande, komme att till fullo motsvaras af ökad skriftväxling med statistiska centralbyrån, då det icke lider något tvifvel, att olika uppfattningar om medel och deras användning, stridiga transaktioner mellan de olika kassorna, dubbelräkningar m. fl. oegentligheter, som numera sällan förekomma i det gemensamma sammandraget, skola i de skilda sammandragen gifva vederbörande betydligt flere anledningar till besvarande af ämbetsverkets anmärkningsskrifvelser. Det vill därför i frågans nuvarande skede synas centralbyrån vara lämpligast, att det slutliga sammanförandet af räkenskaperna, såväl kyrkorådets som

skolrådets, verkställdes af den ene af de personer, som utsetts till kassaförvaltare.

I enlighet med hvad här anförts, tillåter sig statistiska centralbyrån uttala såsom önskvärdt, att Kungl. Maj:t ville i nåder förordna, att, därest ordföranden i kyrkostämma ser sig förhindrad att fullgöra den i nådiga brevet den 30 december 1874 meddelade föreskrift i afseende på upprättande af sammandrag af de räkenskaper, som granskas af kyrkostämma, han äger att hos kyrkostämman senast vid sammanträdet i december månad hvarje år därom göra anmälan, då kyrkostämman har att uppdraga åt den enligt lagen den 30 november 1900 utsedde kassaförvaltaren eller, om två kassaförvaltare sålunda äro utsedde, åt den ene af dem att upprätta och inom behörig tid aflämna sammandraget af det löpande årets räkenskaper.

Stockholm den 4 mars 1905.

KARL SIDENBLADH.

K. G. Odén.

(Kommunal fattigvårds- och finansstatistik: blanketten n:o 3
för landsbygden och städerna.)

Sammandrag af

19..... års

å

KYRKOSTÄMMA

granskade räkenskaper för

..... församling

i

..... härad (tingslag) (stad)

af

..... län.

Kungl. Maj:ts nådiga bref d. 30 dec. 1874 (jfr Svensk Författningssamling n:o 114 s. å.) föreskrifver bland annat:

att i enlighet med formulär skola hädanefter under hvarje år, räknadt från och med 1875, för hvarje kommun i riket aflämnas statistiska primäruppgifter för nästföregående år om kommunens inkomster och utgifter med afseende å folkskolans samt kyrkliga och andra ändamål, för hvilkas tillgodoseende det enligt gällande lagstiftning tillkommer **kyrkostämman** att draga försorg;

att sammandraget af de räkenskaper, hvilkas granskning tillkommer kyrkostämman, skall så i stad som å landet **uppgöras af ordföranden** i nämnda stämman och senast **före den 15 juni** näst efter räkenskapsåret **öfverlämnas**, å landet till länsmanen i orten och i stad till magistraten;

att, i den mån ofvan oförmälda statistiska primäruppgifter till vederbörande **länsmän** och **magistrater** öfverlämnas, dessa skola äga att, för vinnande af omedelbar rättelse af ögonskenliga fel och ofullständigheter i berörda uppgifter, **granska** desamma och, efter verkställande af sådan granskning, **ofördröjligen öfverlämna** uppgifterna till Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet, som har att skyndsamt insända dem till Statistiska Centralbyrån.

För ofvan oförmälda räkenskapssammandrag användes denna blankett.

För Statistiska Centralbyråns behof erfordras endast **ett** exemplar af hvarje räkenskapssammandrag, men bör jämväl **ett** exemplar af ordföranden förvaras för att tjäna till ledning vid upprättandet af följande års sammandrag.

	Kronor	öre	Summa
<i>Debet.</i>			
1 Tillgångar från år 19..., fastigheter o. inventarier ¹⁾			
2 D:o, fordringar, värdepapper, kontant och naturapersedlar ¹⁾			
Inkomster			
3 af hyror och arrenden			
4 » räntor å värdepapper, utlånade medel och tillhörigheter			
» under året influtna utskylder och bidrag, beslutade å kyrkostämman: ²⁾			
5 efter fyrk (för debiteringsgrund redovisas i anm. ³⁾			
6 » bevillningskrona (d:o)			
7 » hemmantal (å kr. pr helt mantal)			
8 » fastighetsvärde (å kr. pr 1,000 kr.)			
9 » ³⁾			
10 personliga afgifter (å öre för man, öre för kvinna)			
11 naturapersedlar ⁴⁾ : spannmål och andra matvaror			
12 bränsle och lysämnen			
13 byggnadsmaterialier			
14 dagsverken			
15 öfriga naturaförmåner			
16 » löne-medel till prästerskap och kyrkobetjäning			
17 » kyrkotionde			
18 » influtna restantier (d. v. s. utskylder som bort inflyta ett föregående år): naturapersedlar			
19 kontant			
20 » bidrag af staten till folkskolan			
21 » » » » »			
22 » vin- och byggnadssäd			
23 » bidrag af andra kommuner, inrättningar, samfund eller enskilde			
24 »			
25 » utskänkings- och minuteringsafgifter			
26 » grafvar, klockor, bänkhyror o. d.			
27 » testamenten, gåfvor, kollekter, stambok o. d.			
28 »			
29 »			
30 » vinst (utöfver här upptaget värde) å de under året försålda, förbrukade eller eljest afhända tillhörigheterna			
31 » öfriga föremål			
32 Under året ökadt värde å tillhörigheterna vid årets slut			
33 Lån upptagna under året			
34 Förskott under året af vederbörande förvaltare			
35 Summa debet ⁵⁾			

I vidstående räkenskaper äro **icke** upptagna:

70 Utdebiterade utskylder och bidrag, som afskrifvits till belopp af kr.....öre.
 71 » » » » »
 72 Boställe åt (afkastningens värde) » »
 73 » » » » » » »
 74
 75
 76
 (Här ofvan upptages äfven värdet å den afkastning af boställen, fonder och dylikt, som icke står under kyrkostämmans beslutanderätt, men afser bestridande af någon församlingens utgift.)

		Kronor.	
77	Tillgångar och skulder vid slutet af år 19.....		
	Fastigheter och inventarier
78	Fordringar, värdepapper, kontant och naturapersedlar		
79	Summa tillgångar		
80	Däraf kyrkokassan Kr.....öre.		
81	» skolkassan..... » »		
82	Amorteringslån (återstående skuld)		
83	Andra lån och förskott		
84	Summa skulder		
	I tillgångarne äro bland fastigheterna upptagna:		
85	a) Folkskolehus till värde af kronor.		
86	b) » » » »		
87	c) » » » »		
	I tillgångarne böra icke inräknas fastigheter och fonder, som stå under förvaltning, men ej disposition af kyrkostämman, utgörande:		
88	Kyrkan till värde af kr.....öre; boställen kr.....öre;		
89	fonder kr.....öre.		
	Hvilken eller hvilka socknar eller sockendelar (enligt kyrkoboken, d. v. s. räknadt efter det kyrkliga området och icke enligt jordeboken, som i föregående årsredogörelser är angifvet) omfattar räkenskapen i fråga om kyrkliga ändamål?		
90	Svar:		
91	D:o i fråga om folkskolan? Svar:		
 den 19		
	Postadress:		
	Kyrkostämmans Ordförande.		

Anmärkningar.

¹⁾ I de fall, då tillgångarne å rad. 1 och 2 uppgifvas till annat belopp än det, som upptagits i föregående årets sammandrag rad. 67 och 68, torde förklaring lämnas rörande orsaken till förändringen. — Bland tillgångarne bör värdet af sådana kyrkoinventarier som klockor, skrudar m. m. icke inräknas.

²⁾ I kyrkostämmans räkenskaper böra bland infutna utskylder och bidrag upptagas jämväl sådana utskylder och bidrag, som beslutats af kyrkostämman, men hvilkas debitering och uppbörd verkstälts på landet af vederbörande kommunalnämnd och i stad af drätselkammaren.

³⁾ Denna och andra dylika *prickade rader* användas för inskrifning på vederbörliga ställen af sådana inkomster eller utgifter, som icke lämpligen kunna hänföras under de olika å de tryckta raderna angifna rubrikerna.

⁴⁾ Med *naturapersedlar* menas sådana varor eller tjänstbarheter, som, utan att först förvandlas i penningar, af församlingens skattskyldige medlemmar aflämnas för dess gemensamma behof. På debetsidan upptagas naturapersedlarne enligt blankettens anvisning under angifna poster (rad. 11—15 och 18) och utföras i kol. för kronor och öre, sålunda icke efter kvantiteten utan efter sitt värde i **penningar**. På kreditsidan åter specificeras naturapersedlarne icke, utan inberäknas de med sitt värde tillhopa med de kontanta utgifterna för de olika utgiftsposterna. T. ex. om för församlingens behof uttaxerats och levererats ett parti bräder, så upptages detta till sitt värde å rad 13 och redovisas tillsammans med de kontanta utgifterna med vederbörliga värdesandelar å rad 36 och rad 48, i fall bräderna för kyrkans och folkskolans behof användts, samt slutligen å rad. 68 och 78 med den andel af värdet, som möjligen finnes kvar vid årets slut.

⁵⁾ *Summa debet* skall vara lika stor med *summa kredit*.

⁶⁾ Äfven i de fall, då aföningen till prästerskapet och kyrkobetjäningen icke ingår i de å kyrkostämman granskade räkenskaper, vore önskvärdt, att densamma infördes i sammandragets så väl debet som kredit, hvarvid specifikation å debetsidan icke är erforderlig, utan böra dessa medel uppföras i en summa å rad 16.

⁷⁾ Å denna eller annan dylik rad få endast införas de utgiftsposter, hvilka icke kunna hänföras till någon föregående rubrik.

⁸⁾ *Debiteringsgrund:*

För landet.	För i mantal satt jord.	För jordbruksfastighet utan mantal.	För annan fastighet.	För alla öfriga beskattningsföremål.
	Antal.	Antal.	Antal.	Antal.
Församlingens hela fyrktal (enligt den fyrktalslängd, som ligger till grund för utdebiteringen af de å raden 5 i sammandragets debet uppförda utskylder)				
	Öre.	Öre.	Öre.	Öre.
Utskyldsbelopp för <i>hvarje</i> fyrk (enligt den debiteringslängd, som ligger till grund för utdebiteringen af de å raden 5 i sammandragets debet uppförda utskylder) ...				
<i>Anm.</i> Här upptages endast de utskyldsbelopp, som af kyrkostämman beslutats skola utgå till betäckande af de i sammandragets kredit uppförda utgifter (således icke fattigvårds- eller andra borgerliga kommunala utskylder).				
För stad.	För fast egendom.		För inkomst af kapital el. arbete.	
	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.
Summma bevillning (till staten)				
Utskyldsbelopp (till församlingen) för <i>hvarje</i> bevillningskrona (för kyrkostämman)	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.

⁹⁾ (Öfriga anmärkningar att införas af kyrkostämmans ordförande.)

Obs.! Upprättandet af detta räkenskapsammandrag blir i betydlig mån lättare, om journalerna, som föras för utgifterna, upprättas så, att de poster, hvilka i sammandraget skola utföras å samma rad, äro i journalen inskrifna under samma konto. Om t. ex. för folkskolan de utgifter, som tillhöra rad 48, erhålla i journalen sin sida — eller flere, dar så behöfves —, de, som tillhöra rad 49, sin o. s. v., kunna efter en enkel nedsummering de olika utgiftsposterna ur journalen införas i sammandraget.

Special öfver

I n k o m s	Grafvar, klockor, bänkh hyror o. dyl.	
	Bidrag af andra kommu ner, inrättningar, samfund eller enskilda.	
	Vin- och byggnadssåd.	
	Influtna restantier (d. v. s. utskylder, som bort inflyta ett föregående år).	
	Kyrkotionde.	
	Naturapersedlar.	
	Under året influ a utskylder och bidrag, beslutade å kyrkostämma.	
	Räntor.	
	Hyror och arrenden.	
	Verifikation n:o.	
Dag.		
Månad.		

Special öfver

I n k o m s	Vinst å afhända till hörigheter.	
	Testamenten, gåfvor, kollektter och dylikt.	
	Utskännings- och minu teringsafgifter.	
	Bi ag af andra kommu ner, inrättningar, samfund eller enskilda.	
	Bidrag af staten.	
	Influtna restantier (d. v. s. utskylder, som bort inflyta ett re ^o ende år).	
	Naturapersedlar.	
	Personliga afgifter.	
	Under året influtna utskyl der och bidrag efter fyrk eller bevillningskrona.	
	Räntor.	
Hyror och arrenden.		
Verifikation n:o.		
Dag.		
Månad.		

kyrkas inkomster och utgifter år 19.....

t e r.	Testamenten, gåfvor, kollekter, stambok o. dyl.	
	Försålda tillhörigheter.	
	Öfriga föremål.	
	Lån och förskott.	
	S u m m a.	
	U t g i f t e r.	
	Anskaffning och underhåll af hus, grafvar och inventarier.	
	Vin och oblater.	
	Bränsle och lysämnen.	
	Räntor å upptagna lån och å förskott.	
Aflöning åt kyrkovaktare, orgeltrampare, ringare, gräfvare m. fl.		
Förbrukningspersedlar skrif-materialier, lösen för handlingar, kommissionärsarfvoden, upp-bordsprovision m. m.		
Öfriga behof.		
Betalning å lån och å förskott.		
S u m m a.		

skolkassas inkomster och utgifter år 19.....

t e r	Öfriga föremål.	
	Upptagna lån och förskott	
	S u m m a.	
	Anskaffning och underhåll af hus, och dess inventarier.	
	Undervisningsmateriel.	
	Andra förbruknings-persedlar.	
	Räntor å upptagna lån och å förskott.	
	Aflöning åt skollärare.	
	Aflöning åt	
	Läspenningar och andra belöningar åt skolbarn.	
Afgift till folkskolelära- rnes pensionsinrättning.		
Öfriga behof.		
Betalning å lån och å förskott.		
S u m m a.		

Bil. 2.

Kungl. Maj:ts nådiga skrifvelse till chefen för statistiska centralbyrån, angående tillämpningen af en föreskrift i nådiga brefvet den 30 december 1874 i fråga om statistiska redogörelser för kommunernas finanser och fattigvård.

OSCAR etc. etc. Vår ynnest etc. Till kännedom och efter rättelse i hvad på eder beror meddele Vi eder härigenom, att i afseende å tillämpningen af föreskriften i nådiga brefvet den 30 december 1874, att sammandraget af de räkenskaper, hvilka granskas å landet af kommunalstämma och i stad af stadsfullmäktige, skall uppgöras å landet af ordföranden i kommunalstämman och i stad af ordföranden hos stadsfullmäktige, Vi, af förekommen anledning, funnit godt i nåder förordna, att, därest ordföranden i kommunalstämma eller hos stadsfullmäktige ser sig förhindrad fullgöra nämnda föreskrift, han äger att före den 1 april hvarje år därom göra anmälan hos kommunalstämman eller stadsfullmäktige, som i sådant fall hafva att draga försorg om sammandragets upprättande och aflämnande inom föreskrifven tid. Vi befalle etc.

Stockholms slott den 12 november 1875.

OSCAR.

C. J. Thyselius.